

Tekst źródłowy nr 15

Cztery artykuły praskie - 1421 r.

My, burmistrz, rajcy, ławnicy i cały lud miasta Pragi, stolicy królestwa czeskiego i innych wiernych temu królestwu - postanawiamy etc. Niech wiedzą wszyscy wierni chrześcijanie, że królestwo czeskie niezmiennie trwa i z bożą pomocą trwać będzie, na śmierć i życie dokąd tylko można, przy niżej spisanych artykułach.

Po pierwsze: by w królestwie czeskim swobodnie i bezpiecznie głoszone słowo Boże i by księży głosili je bez przeszkód [...].

Po drugie: by Ciało i Krew najświętszego ukrzyżowanego Chrystusa Pana rozdawane były pod postacią chleba i wina, wszystkim wiernym wolnym od grzechu śmiertelnego, jak postanowił Chrystus. Pan i Zbawca [...].

Po trzecie: by (księżom) odebrano i zniesiono ich świecką władzę nad bogactwem, dobrem doczesnym, szkodzącą ich stanowisku, i aby księży dla zbawienia swego wrócili do reguły Pisma św. i życia apostołowego, jaki wiódł Chrystus ze swymi apostołami.

Po czwarte: by wszystkie grzechy śmiertelne zwłaszcza jawne, a także inne występki przeciw prawu bożemu karano i potępiano (niezależnie) od stanowiska (grzeszącego). Śmierci są godni ci co popełniają grzechy i ci co potakują (grzechom takim) jak: rozpusta, obżarstwo, cudzołóstwo, złodziejstwo, grabież, nienawiść, kłamstwo, krzywoprzysięstwo, zbędna praca, czary, żądza bogactwa, lichwa, a wśród księży: świętokupstwo, kacerstwo, branie pieniędzy za chrzest, za bierzmowanie, za spowiedź, za komunię, za oleje święte, za wodę (święconą), za msze, targowanie się, kupowanie i sprzedawanie mszy, (branie pieniędzy za msze modlitwy za zmarłych, od postów, za msze zadusne i inne rzeczy, za kazania za pogrzeb, od (bicia) dzwony, za poświęcenie kościołów, ołtarzy i kaplic, za probostwa, za stanowiska i prałatury, za dostojęstwa, za odpusty; (dalej) stąd wynikające herezje i hańbiące Kościół Chrystusowy: cudzołóstwo i przekłete płodzenie synów i córek, inne rozpusty, gniew, kłótnie, zwady, obmowa, pozywianie, dręczenie prostego ludu, ograbianie go, (ściąganie) opłat, danin i ofiar. Każdy sprawiedliwy syn swej matki, kościoła świętego, wyrzec się i sprzeciwić temu. nienawidzić jak diabła i mieć to w obrzydzeniu.

1. *Na podstawie dokumentu przedstaw program ruchu husyckiego.*
2. *Dlaczego Kościół uznał ten program za heretycki?*

Ad. 1. Program ruchu husyckiego:

- a) swoboda i bezpieczeństwo głoszenia słowa Bożego,
- b) przyjmowanie komunii pod postacią chleba i wina przez wszystkich wyznawców (a nie tylko przez duchownych), którzy nie są obarczeni grzechem śmiertelnym,
- c) głównym i jedynym źródłem wiary jest Pismo Święte,
- d) księży powinni się zrzec dóbr doczesnych i żyć na wzór apostołów,
- e) wszyscy powinni być równi i podlegać tej samej jurysdykcji,
- f) kara śmierci ma dotyczyć popełniających grzechy ciężkie (rozpusta, obżarstwo, cudzołóstwo, złodziejstwo i grabież, nienawiść, kłamstwo i krzywoprzysięstwo, zbędna praca – być może chodzi o narzucanie podwładnym niepotrzebnych zajęć, czary, żądza bogactwa i lichwa) i także tych którzy im „potakują” (nie sprzeciwiają się),
- g) na karę śmierci zasługują, wymienione bardzo szczegółowo, występki księży – widać że program husytów miał na celu wykorzenienie tych występków.

Ad. 2. Kościół potępiał husytyzm z wielu powodów:

- a) program tego ruchu oparty był na dziele Wiklefa, filozofa i teologa brytyjskiego, reformatora religijnego. Jego tezy zostały w 1410 r. potępione w bulli papieża Aleksandra V, zatem ruch husycki stał się automatycznie herezją, zostało to stwierdzone publicznie na soborze w Konstancji w 1414 r.,
- b) husytyzm pozbawiał Kościół możliwości posiadania dóbr ziemskich,
- c) ruch husycki dążył do likwidacji możliwości czerpania przez kler korzyści materialnych z

- pełnienia obowiązków kapłańskich,
- d) nie dopuszczał też do wyzysku i grabieży wiernych,
 - e) husyci odrzucali możliwość ekskomunik, ważnego oręża kościoła w walce z herezjami,
 - f) negowali też znaczenie absencji kapłańskiej (udzielania rozgrzeszenia), co osłabiało pozycję kleru.